

WYMAGANIA EDUKACYJNE – HISTORIA - NA WSZYSTKIECH POZIOMACH NAUCZANIA WEDŁUG EPOK

I. STAROŻYTNOŚĆ

Zapamiętać daty i związane z nimi fakty	K dop	P dst	R db	D bdb
776 p.n.e. – pierwsze igrzyska olimpijskie	X			
753 p.n.e. – założenie Rzymu	X			
490 p.n.e. – bitwa pod Maratonem	X			
480 p.n.e. – Salamina, Termopile	X			
338 p.n.e. – Cheronea – Grecy tracą niezależność		X		
333 p.n.e. – zwycięstwo Aleksandra pod Issos		X		
331 p.n.e. – Aleksander podbija Persję		X		
323 p.n.e. – śmierć Aleksandra – początek hellenizmu	X			
216 p.n.e. – sukces Hannibala pod Kannami	X			
202 p.n.e. – Zama – Rzym pokonuje Kartaginę	X			
73 – 71 p.n.e. – powstanie Spartakusa	X			
44 p.n.e. – śmierć Cezara		X		
31 p.n.e. – Akcjum		X		
27 p.n.e. – początek pryncypatu	X			
313 – edykt mediolański	X			
395 – podział Cesarstwa Rzymskiego	X			
476 – upadek Rzymu	X			
inne				
Zapamiętać postacie i związane z nimi zasługi, działania				
Budda		X		
Hammurabi	X			
Temistokles		X		
Kleistenes	X			
Solon	X			
Perykles	X			
Aleksander Wielki	X			
Fidiasz	X			
Sokrates	X			
Myron		X		
Arystoteles	X			
Platon	X			
Homer	X			
Miltiades		X		
Spartakus	X			
Juliusz Cezar	X			
Oktawian August	X			
Neron		X		
Hannibal	X			
Marek Cicero		X		
Marek Kato		X		
Diklecjjan		X		
Odoaker		X		

Inne				
Rozumieć pojęcia				
era, epoka	X			
paleolit, mezolit, neolit	X			
rewolucja neolityczna	X			
australopitek		X		
neandertalczyk		X		
monarchia despotyczna	X			
politeizm	X			
monoteizm	X			
pismo klinowe, hieroglify	X			
Sumerowie	X			
Ariowie		X		
oligarchia	X			
demokracja	X			
polis	X			
hoplita	X			
falanga		X		
hellenizm	X			
filozofia	X			
republika	X			
konsul	X			
senat	X			
trybun ludowy	X			
pryncypat		X		
dominat		X		
wojny punickie	X			
legion	X			
akwedukt, termy	X			
styl dorycki, joński, koryncki		X		
inne				
Rozumieć istotę wydarzeń i problemów				
- Periodyzacja dziejów	X			
- Jakie były warunki naturalne doliny Nilu i jak wpływały na życie mieszkańców?	X			
- Jakie grupy można wyodrębnić w społeczeństwie egipskim?	X			
- Czym różniło się ich położenie?		X		
- Powstanie państwa egipskiego i kolejne etapy jego rozwoju			X	
- Jaka była struktura władzy w Egipcie?		X		
- Cechy religii egipskiej i jej wpływ na życie mieszkańców		X		
- Jakie ludy zamieszkiwały Bliski Wschód i Mezopotamię?	X			
- Jakie państwa funkcjonowały tam w starożytności?	X			
- Na czym polegały zasady prawa przedstawione w Kodeksie Hammurabiego	X			
- Które ze zdobyczy cywilizacyjnych ludów bliskowschodnich weszły na trwałe do dorobku cywilizacji śródziemnomorskiej?		X		
- W jaki sposób warunki przyrodnicze wpłynęły na życie starożytnych Greków?		X		
- Jakie było społeczeństwo starożytnej Grecji?		X		
- Na czym polegała specyfika życia politycznego w starożytnej Grecji?			X	
- Jakie były skutki i przyczyny wojen grecko – perskich?		X		

- Jakie były skutki podbojów Aleksandra Wielkiego?		X		
- Jakie elementy kultury greckiej stały się częścią współczesnej kultury europejskiej?		X		
- W jaki sposób środowisko przyrodnicze wpłynęło na życie starożytnych Rzymian?		X		
- Jak przekształcało się społeczeństwo rzymskie w trakcie swoich dziejów?		X		
- Jaki był ustrój polityczny państwa rzymskiego /monarchia, republika, pryncypat, dominat/?		X		
- Jakie były źródła sukcesów polityki rzymskiej w świecie śródziemnomorskim?		X		X
- Jakie były przyczyny upadku państwa rzymskiego?			X	
- Jaki wkład wnieśli Rzymianie do współczesnej kultury europejskiej?			X	
- inne				

Uczeń na ocenę bardzo dobrą i dobrą musi wykazać się umiejętnościami /mapa, stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych i nietypowych/.

II. ŚREDNIOWIECZE POWSZECHNE

Zapamiętać daty i związane z nimi fakty	K dop	P dst	R db	D bdb
496 – chrzest Franków	X			
527 – 565 – panowanie Justyniana			X	
622 – hidzra	X			
732 – klęska Arabów pod Poitiers			X	
773 – 814 – panowanie Karola Wielkiego		X		
800 – koronacja cesarska	X			
843 – traktat w Verdun	X			
962 – Otto I cesarzem	X			
983 – 1002 – panowanie Ottona III		X		
988 – chrzest Rusi		X		
1066 – bitwa pod Hastings		X		
1077 – Canossa	X			
1096 – I krucjata		X		
1122 – konkordat w Wormacji		X		
1215 – Wielka Karta Swobód	X			
1302 – Stany Generalne we Francji		X		
1309 – 1378 – niewola awiniońska papieży			X	
1337 – 1453 – wojna stuletnia			X	
1414 – 1418 – sobór w Konstancji	X			
1453 – zdobycie Konstantynopola przez Turków	X			
1497 – 98 – wyprawa Vasco da Gamy	X			
1492 – dotarcie Kolumba do Ameryki	X			
inne				
Zapamiętać postacie				
Chlodwik	X			
Benedykt z Nursji		X		
Justynian Wielki	X			
Mahomet	X			
Karol Młot		X		
Pepin Krótki		X		
Karol Wielki	X			
Otto I	X			
Otto III	X			
Samo		X		
Cyryl i Metody	X			
Włodzimierz Wielki	X			
Grzegorz VII Wielki	X			
Wilhelm Zdobywca		X		
Kanut Wielki		X		
Urban II		X		
Jan bez Ziemi		X		
Fryderyk Barbaross	X			
Fryderyk II	X			
Filip IV Piękny	X			
Jan Hus	X			
Zygmunt Luksemburczyk	X			
Henryk Żeglarz		X		

Bartolomeo Diaz		X		
Vasco da Gama	X			
Krzysztof Kolumb	X			
inne				
Rozumieć pojęcia				
Monarchia patrymonialna	X			
Prawo salickie		X		
Plemię	X			
Demokracja wojenna			X	
Majordomus		X		
Cezaropapizm		X		
Skryptoria	X			
Reguła benedyktyńska i cysterska		X		
Siedem sztuk wyzwolonych	X			
Renesans karoliński	X			
Uniwersalne cesarstwo	X			
Feudalizm	X			
Stosunki poddańcze	X			
Wasal	X			
Lenno	X			
Senior	X			
Inwestytura	X			
Renta feudalna	X			
Pańszczyzna	X			
Hołd	X			
Wiec	X			
Słowianie	X			
Prasłowianie	X			
Krucjata	X			
Stan	X			
Monarchia stanowa	X			
Schizma	X			
Ruch soborowy		X		
Husytyzm		X		
Parlament	X			
Styl romański	X			
Styl gotycki	X			
Lokacja		X		
Prawo niemieckie	X			
Hanza			X	
Cechy	X			
Gildie		X		
inne				

Rozumieć istotę wydarzeń i problemów				
- W jaki sposób i gdzie następowało odrodzenie życia kulturalnego i politycznego po upadku Cesarstwa Rzymskiego?	X			
- Jakie było znaczenie kultury arabskiej dla Europy?		X		
- Jaką rolę odegrało Bizancjum w kształtowaniu się średniowiecznej Europy?		X		
- W jaki sposób Frankowie organizowali swoje państwo i społeczeństwo?		X		
- Jakie były przyczyny upadku monarchii patrymonialnych?			X	
- W jaki sposób państwo Ottonów kontynuowało tradycje państwa Karola Wielkiego?			X	
- Jaka była geneza systemu feudalnego?		X		
- Jakie znaczenie miało ukształtowanie systemu lennego?		X		
- Na czym polegała organizacja społeczna Słowian?		X		
- Jakie konsekwencje dla poszczególnych plemion słowiańskich miało przyjęcie chrześcijaństwa?		X		
- Na czym polegała jedność kultury średniowiecznej?		X		
- Jaką rolę odgrywał Kościół w życiu społeczeństw i państw średniowiecznej Europy?	X			
- Zasady sztuki romańskiej i gotyckiej.	X			
- Jakie było podłoże społeczne, polityczne i religijne konfliktu papieżstwa z cesarstwem?	X			
- Jakie znaczenie miały krucjaty?		X		
- Na czym polegał kryzys uniwersalizmów?				X
- Jakie zmiany społeczno – ekonomiczne zachodziły w Europie XII i XIII wieku?		X		
- W jaki sposób doszło do utworzenia monarchii stanowej w Anglii i Francji?		X		
- Jakie znaczenie dla Europy i Polski miała ekspansja turecka?		X		
- Na czym polegał kryzys Kościoła i papieżstwa?		X		
- Jakie było znaczenie ruchu soborowego?			X	
- Jakie były główne konflikty polityczne w Europie W XIV i XV wieku?		X		
- Na czym polegało znaczenie miast dla rozwoju gospodarczego Europy?		X		
- Jakie zjawiska świadczą o kształtowaniu się nowego obrazu człowieka i świata w XIV i XV wieku w Europie?			X	
- Przyczyny i skutki wielkich wypraw geograficznych	X			
- inne				

Uczeń na ocenę bardzo dobrą i dobrą musi wykazać się umiejętnościami /mapa, stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych i nietypowych/.

III. PIASTOWIE

Zapamiętać daty i związane z nimi fakty	K dop	P dst	R db	D bdb
- Ok. 960 – 992 – panowanie Mieszka I		X		
- 966 – chrzest Polski	X			
- 972 - bitwa pod Cedynią	X			
- 990 – zdobycie Śląska	X			
- 992 – 1025 – panowanie Bolesława Chrobrego	X			
- 997 – śmierć Wojciecha	X			
- 1000 – zjazd gnieźnieński	X			
- 1002 – 1018 – wojny z Niemcami, pokój w Budziszynie	X			
- 1018 – wyprawa kijowska	X			
- 1025 – koronacja Bolesława	X			
- 1031 – kryzys państwa, rządy Bezpryma	X			
- 1039 – najazd Brzetysława	X			
- 1038 – 1058 – Kazimierz Odnowiciel, odbudowa państwowości	X			
- 1076 – 1079 – rządy królewskie Bolesława Śmiałego	X			
- 1109 – wojna Bolesława Krzywoustego z Niemcami	X			
- 1116 – 1121 – walki o odzyskanie Pomorza	X			
- 1138 – „testament” Krzywoustego, rozbicie dzielnicowe	X			
- 1146 – wygnanie Władysława II		X		
- 1181 – upadek zasady senioratu	X			
- 1226 – Krzyżacy na ziemiach polskich	X			
- 1241 – najazd Mongołów	X			
- 1295 – koronacja Przemysła II	X			
- 1300 – 1305 - rządy Wacława II		X		
- 1308 – 09 – utrata Pomorza Gdańskiego na rzecz Krzyżaków	X			
- 1320 – koronacja Władysława Łokietka	X			
- 1331 – Płowce	X			
- 1333 – 1370 – panowanie Kazimierza Wielkiego	X			
- 1335 – zjazd w Wyszehradzie	X			
- 1340 – walki o Ruś		X		
- 1339 – proces warszawski, zrzeczenie się praw do Śląska	X			
- 1343 – pokój kaliski	X			
- 1364 – Akademia Krakowska	X			
- 1370 – Ludwik Andegaweński na tronie polskim	X			
- 1374 – przywilej koszycki	X			
- inne				
Zapamiętać postacie				
Mieszko I i Dobrawa	X			
Otto I, Otto II, Otto III	X			
Hodo	X			
Jordan	X			
Unger		X		
Oda		X		
Bolesław Chrobry	X			
Henryk II		X		
Jarosław Mądry		X		
Św. Wojciech	X			

Mieszko II	X			
Bezprym		X		
Kazimierz Odnowiciel	X			
Brzetysław		X		
Masław		X		
Bolesław Śmiały	X			
Władysław Herman	X			
Sieciech		X		
Biskup Stanisław	X			
Gall Anonim	X			
Wincenty Kadłubek	X			
Jan Długosz	X			
Zbigniew	X			
Bolesław Krzywousty	X			
Henryk V	X			
Warcisław		X		
Władysław Wygnaniec	X			
Mieszko III Stary	X			
Bolesław Kędzierzawy	X			
Henryk Sandomierski	X			
Kazimierz Sprawiedliwy	X			
Leszek Biały	X			
Konrad Mazowiecki	X			
Henryk Brodaty	X			
Św. Jadwiga śląska	X			
Henryk Pobożny	X			
Bolesław Wstydlivy	X			
Henryk Probus		X		
Jakub Świnka		X		
Przemysł II	X			
Wacław II Przemysłid	X			
Władysław Łokietek	X			
Kazimierz Wielki	X			
Jan i Karol Luksemburgowie		X		
Ludwik Węgierski	X			
Jadwiga Andegaweńska	X			
inne				
Rozumieć pojęcia				
Trybut		X		
Organizacja grodowa		X		
Kasztelan		X		
Metropolia	X			
Dziesięcina	X			
Lokacja na prawie polskim i niemieckim	X			
Wójt, sołtys	X			
Wolnizna	X			
Zakon krzyżacki	X			
Corona Regni Poloniae			X	
Seniorat	X			

Unia personalna	X			
Stany	X			
Szczerbiec	X			
Inne				
Rozumieć istotę wydarzeń i problemów				
- Jaką rolę odegrało chrześcijaństwo w procesie budowania państwa polskiego?		X		
- Na czym polegała organizacja państwa polskiego w okresie panowania pierwszych Piastów?	X			
- Jakie było miejsce Polski w systemie państw europejskich za panowania Piastów?			X	
- Jakie zmiany terytorialne następowały za panowania Piastów?	X			
- Jakie były przyczyny i skutki kryzysów państwa polskiego?	X			
- Jakie były główne cele polityki Bolesława Krzywoustego?	X			
- Jakie były przyczyny i następstwa wydania statutu przez Bolesława III?	X			
- W jaki sposób kształtowało się społeczeństwo stanowe?		X		
- Jakie były najważniejsze zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne w okresie rozbitcia dzielnicowego?		X		
- Jaką rolę odegrał Kościół w procesie jednoczenia Polski?		X		
- Jakie było znaczenie kolonizacji na prawie niemieckim?		X		
- Jakie były przyczyny pojawienia się tendencji zjednoczeniowych?		X		
- Jak przebiegał proces tworzenia się monarchii stanowej w Polsce?		X		
- Jakie były główne cele polityki zagranicznej Kazimierza Wielkiego?	X			
- Jaki był bilans panowania Piastów?	X			
- Inne				

Uczeń na ocenę bardzo dobrą i dobrą musi wykazać się umiejętnościami /mapa, stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych i nietypowych/.

V. POLSKA JAGIELLONÓW

Zapamiętać daty i związane z nimi wydarzenia	K dop	P dst	R db	D bdb
1385 – układ w Krewie	X			
1386 – 1434 – panowanie Władysława Jagiełły		X		
1409 – 1411 – wielka wojna z Krzyżakami	X			
1413 – unia w Horodle		X		
1430 , 1433 – przywilej jedlnieński - krakowski		X		
1444 – klęska pod Warną, śmierć Władysława Warneńczyka	X			
1454 – 1466 – wojna trzynastoletnia i II pokój toruński	X			
1496 – przywilej piotrkowski	X			
1515 – układ wiedeński Jagiellonów z Habsburgami		X		
1525 – hołd pruski	X			
1569 – unia lubelska	X			
1572 – śmierć Zygmunta Augusta	X			
inne				
Zapamiętać postacie				
Władysław Jagiełło i Jadwiga Andegaweńska	X			
Witold		X		
Ulryk von Jungingen	X			
Zawisza Czarny		X		
Jan Długosz	X			
Zbigniew Oleśnicki		X		
Paweł Włodkowic		X		
Władysław Warneńczyk	X			
Kazimierz Jagiellończyk	X			
Władysław Jagiellończyk		X		
Jan Olbracht	X			
Aleksander I	X			
Zygmunt I Stary	X			
Bona	X			
Zygmunt August	X			
Albrecht Hohenzollern	X			
Inne				
Rozumieć pojęcia				
Folwark pańszczyźniany	X			
Sejm walny, senat i izba poselska	X			
Przywilej nieszawski	X			
Sejmiki		X		
Ruch egzekucyjny	X			
Unia realna	X			
Sekularyzacja	X			
Królewszczyzny		X		
Demokracja szlachecka	X			
Magnateria	X			
Arianie	X			
Konfederacja				

Rokosz		X		
Złoty wiek kultury polskiej		X		
Inne	X			
Rozumieć istotę wydarzeń i problemów				
- Jaka była geneza i znaczenie unii polsko – litewskich?		X		
- Jakie były trudności w utrzymaniu związku polsko – litewskiego i na czym polegały?		X		
- Jak kształtowały się stosunki polsko – krzyżackie w XV i XVI wieku?	X			
- Jakie były przyczyny i skutki zaangażowania się Jagiellonów na Węgrzech?			X	
- Jakie skutki polityczne i społeczne miał rozwój przywilejów szlacheckich?	X			
- Jak kształtowała się polityka dynastyczna Jagiellonów?		X		
- Jaka była geneza gospodarki folwarcznej?		X		
- Jakie były obowiązki stanu szlacheckiego wobec państwa?		X		
- Jak kształtowały się stosunki społeczne wewnątrz stanu szlacheckiego w XVI wieku?		X		
- Jaka była struktura sejmu walnego i jego kompetencje?	X			
- Jakie były cele polityki zagranicznej ostatnich Jagiellonów?	X			
- Jaki wpływ miała unia lubelska na kształt demokracji szlacheckiej?		X		
- inne				

Uczeń na ocenę bardzo dobrą i dobrą musi wykazać się umiejętnościami /mapa, stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych i nietypowych/.

VII. RZECZPOSPOLITA OBOJGA NARODÓW W XVII WIEKU

Zapamiętać daty i związane z nimi fakty	K dop	P dst	R db	D bdb
1573 – pierwsza wolna elekcja, akt Konfederacji Warszawskiej	X			
1576 – 86 – panowanie Stefana Batorego		X		
1579 – 1582 – walka z Moskwą o Inflanty /Połock, Psków, Wielkie Łuki, Jam Zapolski/		X		
1596 – unia brzeska		X		
1605 – Kircholm	X			
1629 – Altmark		X		
1635 – Sztumska Wieś		X		
1655 – 1660 – „potop” szwedzki	X			
1657 – traktaty welawsko – bydgoskie	X			
1610 – Kłuszyn, zajęcie Moskwy	X			
1619 - rozejm w Dywilinie	X			
1632 – 34 – kampania smoleńska, pokój w Polanowie	X			
1620 – Cecora	X			
1621 – Chocim	X			
1648 – wybuch powstania Chmielnickiego	X			
1651 – Beresteczko	X			
1654 – ugoda w Perejasławiu	X			
1658 – ugoda hadziacka	X			
1667 – rozejm z Rosją w Andruszowie	X			
1673 – Chocim	X			
1683 – odsiecz wiedeńska	X			
1699 – traktat karłowicki	X			
1652 – liberum veto	X			
inne				
Zapamiętać postacie				
Henryk Walezy	X			
Stefan Batory	X			
Jan Zamoyski		X		
Mikołaj Kopernik	X			
Andrzej Frycz Modrzewski	X			
Piotr Skarga		X		
Jan Karol Chodkiewicz	X			
Stanisław Żółkiewski	X			
Stanisław Koniecpolski	X			
Zygmunt III Waza	X			
Władysław IV Waza	X			
Jan Kazimierz	X			
Ludwika Maria Gonzaga			X	
Marysieńka Sobieska		X		
Bohdan Chmielnicki	X			
Stefan Czarniecki	X			
Jereme Wiśniowiecki	X			
Jan Sobieski	X			
Micha Korybut Wiśniowiecki	X			
Inne				
Rozumieć pojęcia				
Wolna elekcja	X			

Artykuły henrykowskie	X			
Pacta conventa	X			
Interrex	X			
Konwokacja		X		
Państwo bez stosów	X			
Unici		X		
Dyzunicy		X		
Husaria		X		
Latyfundium		X		
Oligarchia magnacka	X			
Dymitriada	X			
Święta Liga	X			
Sarmatyzm		X		
Inne				
Rozumieć istotę wydarzeń i problemów				
- Jakie były tradycje elekcyjne w Polsce?			X	
- Jakie dokumenty określały obowiązki władców elekcyjnych?	X			
- W jaki sposób elekcje wpływały na pozycję króla w Polsce?	X			
- Czy możemy nazwać Stefana Batorego „królem niemalowanym”?		X		
- Jakie były inspiracje kultury renesansowej w Polsce?		X		
- Co stanowiło o specyfice polskiego odrodzenia?		X		
- Jacy byli główni przedstawiciele kultury i nauki polskiej w XVI wieku?	X			
- Czy wiek XVI możemy nazwać „złotym wiekiem”?	X			
- Jakie były główne nurty reformacji w Polsce?	X			
- Co decydowało o specyfice polskiej reformacji i kontrreformacji?	X			
- Jakie skutki dla społeczeństwa miał epizod reformacyjny?		X		
- Jakimi metodami magnateria zwiększała swoje wpływy w państwie?		X		
- Dlaczego władza królewska uległa osłabieniu?	X			
- Jaki był wpływ ewolucji ustroju Rzeczypospolitej na jej pozycję międzynarodową?		X		
- W jaki sposób Polska realizowała swoje cele w polityce zagranicznej?		X		
- Co decydowało o znaczeniu problemu bałtyckiego i kozackiego w polskiej polityce zagranicznej?		X		
- Jakie były skutki wojen w XVII wieku?		X		
- Co decydowało o specyfice polskiego baroku?		X		
- Jakie były cechy charakterystyczne kultury polskiej w XVII wieku?		X		
- Jakie były największe osiągnięcia polskiego baroku?	X			
- Jakie były główne tendencje w myśli politycznej polskiego baroku?		X		
- Inne				

Uczeń na ocenę bardzo dobrą i dobrą musi wykazać się umiejętnościami /mapa, stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych i nietypowych/.

IV. EPOKA NOWOŻYTNA – ŚWIAT I EUROPA W XVI – XVIII WIEKU

Zapamiętać daty i związane z nimi wydarzenia	K dop	P dst	R db	D bdb
1517 – wystąpienie Marcina Lutra	X			
1525 - wojna chłopska w Niemczech		X		
1534 – I Akt Supremacji w Anglii	X			
1555 – pokój religijny w Augsburgu	X			
1572 – noc św. Bartłomieja we Francji	X			
1540 – zakon jezuitski		X		

1542 – Święta Inkwizycja		X		
1559 – indeks ksiąg zakazanych		X		
1545 – 1563 – sobór w Trydencie		X		
1598 – edykt z Nantes	X			
1700 – 1721 – wojna północna	X			
1701 – powstanie Królestwa Pruskiego	X			
1756 – 63 – trzecia wojna śląska	X			
1773 – „bostońska herbata”	X			
1776 – Deklaracja Niepodległości	X			
1787 – konstytucja amerykańska	X			
1789 – wybuch rewolucji francuskiej	X			
1789 – 1799 – kolejne etapy rewolucji we Francji		X		
inne				
Zapamiętać postacie				
Karol V		X		
Ferdynand Magellan	X			
Niccolo Machiavelli		X		
Dante, Petrarca, Boccaccio	X			
Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Rafael Santi	X			
Tomasz Morus		X		
Marcin Luter	X			
Jan Kalwin	X			
Henryk VIII Tudor	X			
Elżbieta Wielka	X			
Henryk IV Burbon	X			
Jean Bodin			X	
Kardynał A. Richelieu		X		
Ludwik XIV	X			
Jean Colbert		X		
Piotr I Wielki	X			
Oliwer Cromwell		X		
Fryderyk Wielki	X			
Maria Teresa		X		
Józef II		X		
Katarzyna II	X			
Jerzy Waszyngton	X			
Tomasz Jefferson	X			
Markiz La Fayette		X		
Ludwik XVI				
Robespierre, Danton, Marat	X			
Napoleon Bonaparte	X			
J. J. Roussau		X		
Wolter		X		
Kartezjusz	X			
Monteskiusz	X			
John Locke	X			
inne				
Rozumieć pojęcia				

Reformacja	X			
Kontreformacja	X			
Święta inkwizycja	X			
Jezuici	X			
Koncyliaryzm		X		
Kurializm		X		
Renesans	X			
Humanizm	X			
Kalwinizm	X			
Luteranizm	X			
Antytrynitaryzm		X		
Kościół anglikański	X			
Purytanie		X		
Noc św. Bartłomieja	X			
Wielka Armada		X		
Dualizm w rozwoju gospodarczym Europy		X		
Przemysł włókienniczy		X		
Manufaktura	X			
Burżuazja	X			
Rządy parlamentarne	X			
Absolutyzm	X			
Merkantylizm		X		
Ojcowie Założyciele		X		
Barok	X			
Oświecenie	X			
Absolutyzm oświecony	X			
Empiryzm	X			
Racjonalizm	X			
Ateizm	X			
Deizm	X			
Trójpodział władzy	X			
Republika	X			
Konstytucja	X			
Dyktatura jakobinów	X			
Stany generalne	X			
Legislatywa		X		
Konwent		X		
Przewrót termidoriański		X		
Dyrektoriat		X		
Konsulat		X		
inne				
Rozumieć istotę wydarzeń i problemów				
- Czy odrodzenie zerwało z dorobkiem kulturowym średniowiecz?		X		
- Jakie miejsce w świecie wyznaczyli dla człowieka myśliciele doby renesansu?	X			
- Jakie były główne koncepcje polityczne i gospodarcze w okresie renesansu?		X		
- Które centra ówczesnej Europy kształtowały kulturę odrodzenia?	X			
- Jakie były przyczyny reformacji w Europie?	X			
- Jakie czynniki sprzyjały ekspansji reformacji w Europie?		X		
- Jaki wpływ miała reformacja na rozwój kultury w Europie?		X		

- Katolicyzm – kontrreformacja czy reforma Kościoła?		X		
- Jakie były dominujące tendencje ustrojowe w Europie w XVI wieku?			X	
- Co decydowało o potęgę „domu habsburskiego”?			X	
- Jakie było znaczenie konfliktów religijnych w XVI – wiecznej Europie?		X		
- Jakie zmiany nastąpiły w systemie państw europejskich w XVII wieku?		X		
- Jakie były główne koncepcje polityczne i gospodarcze w XVII wieku?		X		
- Na czym polegały reformy absolutystyczne w Europie?		X		
- Jakie zmiany nastąpiły w układzie sił w Europie w XVIII wieku?		X		
- Na czym polegały zmiany w systemie produkcji w Anglii?		X		
- Dlaczego doszło do konfliktu wewnętrznego w Anglii ?		X		
- Jak przebiegał proces kształtowania się systemu parlamentarnego w Anglii?		X		
- Jaką politykę prowadziła Anglia wobec swych kolonii w Ameryce?		X		
- Dlaczego doszło do wojny o niepodległość?	X			
- W jaki sposób koloniści wywalczyli niepodległość?	X			
- Jakie znaczenie dla rozwoju przyszłego państwa miała konstytucja z 1787 roku?	X			
- Co nowego wniosła myśl filozoficzna oświecenia?		X		
- W jaki sposób myśliciele chcieli zorganizować państwo i społeczeństwo?		X		
- Jakie były główne tendencje myśli politycznej, społecznej i ekonomicznej oświecenia?		X		
- Jakie osiągnięcia nauki przyniosło oświecenie?	X			
- Którzy z przedstawicieli oświecenia wywarli największy wpływ?	X			
- Jakie dziedziny sztuki rozwinęły się najbardziej w okresie oświecenia?	X			
- Jakie zjawiska były najbardziej charakterystyczne dla kultury oświecenia?	X			
- Jakie były przyczyny rewolucji francuskiej we Francji w 1789 roku?	X			
- Na czym polegało znaczenie Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela?			X	
- Jakie były główne etapy rewolucji?			X	
- Jakie były istotne cechy dyktatury jakobinów?			X	
- Jakie było znaczenie rewolucji dla układu sił w Europie?			X	
- Inne				

Uczeń na ocenę bardzo dobrą i dobrą musi wykazać się umiejętnościami /mapa, stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych i nietypowych/.

VI. RZECZPOSPOLITA W XVIII WIEKU

Zapamiętać daty i związane z nimi wydarzenia	K dop	P dost	R db	D bdb
1697 – 1763 – rządy Sasów w Polsce	X			
1702 – klęska pod Kliszowem – okupacja szwedzka		X		
1704 – Stanisław Leszczyński królem Polski	X			
1709 – bitwa pod Połtawą – August II wraca na tron	X			
1717 – sejm „niemy”	X			
1720 – rosyjsko – pruski układ w Poczdamie	X			
1732 – układ trzech czarnych orłów	X			
1740 – założenie Collegium Nobilium	X			
1764 – reformy sejmu konwokacyjnego		X		
1765 – Szkoła Rycerska	X			
1768 – prawa kardynalne, konfederacja barska	X			
1772 – I rozbiór Polski	X			
1773 – sejm rozbiorowy, powołanie KEN	X			
1788 – 1792 – Sejm Wielki	X			
1791 – Konstytucja 3-go Maja	X			

1792 – Targowica	X			
1793 – II rozbiór Polski	X			
1794 – powstanie kościuszkowskie	X			
1795 – III rozbiór Polski	X			
inne				
Zapamiętać postacie				
August II Mocny	X			
August III	X			
Piotr I Wielki	X			
Stanisław Leszczyński	X			
Stanisław Konarski	X			
Stanisław August Poniatowski	X			
Katarzyna II	X			
Fryderyk II	X			
Hugo Kołłątaj	X			
Stanisław Staszic	X			
Ignacy Krasicki	X			
Wojciech Bogusławski		X		
Adam Naruszewicz		X		
Stanisław Małachowski	X			
Julian Ursyn Niemcewicz		X		
Canaletto		X		
Bacciarelli		X		
Antoni Tyzenhaus		X		
Ksawery Branicki	X			
Szczęśny Potocki	X			
Seweryn Rzewuski	X			
Józef Poniatowski	X			
Tadeusz Kościuszko	X			
Jan Kiliński	X			
Aleksander Suworow		X		
Inne				
Rozumieć pojęcia				
Mecenat	X			
Kuźnica kołłątajowska	X			
Cło generalne		X		
Teatr narodowy		X		
Komisje dobrego porządku		X		
Klasycyzm		X		
Oczynszowanie	X			
Obiady czwartkowe	X			
Czarna procesja		X		
Targowiczanie	X			
Prawa o miastach	X			
Kosynierzy	X			
Uniwersał połaniecki	X			
Rzeź Pragi	X			
Inne				

Rozumieć istotę wydarzeń i problemów				
- Dlaczego wzrosło znaczenie sąsiadów Polski w XVIII wieku?		X		
- Jakie było stanowisko Polski wobec wojny północnej?		X		
- Dlaczego doszło do konfliktu wewnętrznego w XVIII wieku?	X			
- Jakie były skutki wojny północnej dla Rzeczypospolitej?	X			
- Jakie były pierwsze programy reform?		X		
- Dlaczego doszło do I rozbioru Polski?	X			
- Na czym polegało ożywienie gospodarcze w drugiej połowie XVIII wieku?	X			
- Jaki był program reform Sejmu Wielkiego?	X			
- Na czym polegało znaczenie Konstytucji 3-go Maja?	X			
- W jaki sposób doszło do II rozbioru?	X			
- Jakie skutki dla Polski miały rządy targowiczán?	X			
- Jaka była recepcja oświecenia europejskiego w Polsce?		X		
- Jakie znaczenie miała kultura w modernizacji społeczeństwa polskiego?			X	
- Jaką rolę odegrała publicystyka w tworzeniu i propagowaniu reform?		X		
- Jakie znaczenie miał mecenat artystyczny S. A. Poniatowskiego?		X		
- Na czym polegało znaczenie KEN?		X		
- Jakie były najwybitniejsze osiągnięcia kultury polskiego oświecenia?	X			
- W jaki sposób doszło do wybuchu powstania kościuszkowskiego?	X			
- Na czym polegało znaczenie uniwersału połanieckiego?	X			
- Dlaczego doszło do III rozbioru Polski?	X			
- Jakie było dziedzictwo I Rzeczypospolitej dla tradycji w Polsce?		X		
- Jak oceniano upadek państwa polskiego w historiografii?			X	
- Inne				

Uczeń na ocenę bardzo dobrą i dobrą musi wykazać się umiejętnościami /mapa, stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych i nietypowych/.

VIII. UKŁAD SIŁ W EUROPIE W POCZĄTKACH XIX WIEKU.

Zapamiętać daty i związane z nimi wydarzenia	K	P	R	D
1796 – 97 – walki Napoleona we Włoszech, Legiony Polskie we Włoszech, Campo Formio	X	X		
1798 – wyprawa egipska Napoleona		X		
1799 – Konsulat we Francji	X			
1800 - Hohenzollern	X			
1801 – Kodeks Napoleona		X		
1805 – Trafalgar, Austerlitz	X			
1806 – Związek Reński, Jena, Auerstadt, blokada kontynentalna	X			
1807 – Tylża, powstanie Księstwa Warszawskiego	X			
1808 – guerilla w Hiszpanii		X		
1809 – Wagram, Raszyn	X			
1812 – kampania na Rosję, Borodino, Moskwa	X			
1813 – Lipsk	X			
1814 – klęska Napoleona, powrót Burbonów do Francji	X			
1815 – „sto dni” Napoleona, Waterloo	X			
1815 – Kongres Wiedeński i Święte Przymierze, powstanie Królestwa Polskiego	X			
1821 – śmierć Napoleona			X	
1830 – rewolucja lipcowa we Francji, powstanie w Belgii		X		
inne				
Zapamiętać postacie				
Napoleon Bonaparte	X			
Józef Wybicki	X			

Jan Henryk Dąbrowski	X			
Horatio Nelson		X		
Józef Poniatowski	X			
Aleksander I	X			
Maurycy Talleyrand		X		
Ludwik XVIII		X		
Klemens Metternich		X		
Adam Czartoryski	X			
Józef Zająček	X			
Edward Burke		X		
Inne				
Rozumieć pojęcia				
- Dyrektoriat		X		
- Konsulat	X			
- Kodeks cywilny	X			
- Bitwa narodów	X			
- Blokada kontynentalna	X			
- Legitymizm, restauracja i równowaga europejska	X			
- Polityka reakcyjna		X		
- Konserwatyzm	X			
- Liberalizm	X			
- Święte Przymierze	X			
- Inne				
Rozumieć istotę wydarzeń i problemów				
- Jak rozwijała się ekspansja militarna Francji?	X	X		
- Jakie znaczenie miała sprawa polska w polityce Napoleona?	X			
- Księstwo Warszawskie – państwo własne czy obce?	X			
- Jakie konsekwencje dla Europy przyniosła klęska Napoleona?		X		
- Jakie było znaczenie epoki napoleońskiej?		X		
- Jakie było znaczenie postanowień Kongresu Wiedeńskiego?	X			
- Dlaczego sprawa polska odgrywała tak znaczącą rolę na kongresie?	X			
- Czym było i jaką rolę odgrywało Święte Przymierze?	X			
- W jaki sposób prowadzono walkę przeciwko Świętemu Przymierzemu?		X		
- Jakie były słabe strony systemu wiedeńskiego?		X		
- Inne				

Uczeń na ocenę bardzo dobrą i dobrą musi wykazać się umiejętnościami /mapa, stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych i nietypowych/.

IX. ZIEMIE POLSKIE POD ZABORAMI.

Zapamiętać daty i związane z nimi wydarzenia	K	P	R	D
1815 – Konstytucja Królestwa Polskiego	X			
1817 - Towarzystwo Filomatów		X		
1819 – ustawa o cenzurze		X		
1819 – Wolnomularstwo Narodowe		X		
1820 – wystąpienie legalnej opozycji na Sejmie	X			
1821 – Towarzystwo Patriotyczne	X			
1828 – Sprzysiężenie Podchorążych	X			
1830 – wybuch powstania listopadowego	X			
1831 – wojna polsko - rosyjska	X			

1831 – Komitet Narodowy Polski J. Lelewela		X		
1832 – „Mały Manifest” Towarzystwa Demokratycznego Polskiego	X			
1835 – Gromady Ludu Polskiego	X			
1836 – „Wielki Manifest” TDP	X			
1835 – Stowarzyszenie Ludu Polskiego	X			
1839 – Związek Narodu Polskiego	X			
1842 – Związek Plebejuszy Walentego Stefańskiego	X			
1846 – powstanie krakowskie, rabacja, likwidacja Rzeczypospolitej Krakowskiej	X			
1848 – Wiosna Ludów	X			
1863 – branka, wybuch powstania styczniowego	X			
1864 – uwłaszczenie chłopów w Królestwie Polskim, klęska powstania inne	X			
Zapamiętać postacie				
Ksawery Drucki Lubecki		X		
Wielki Książę Konstanty	X			
Mikołaj Nowosilcow	X			
Bracia Niemojowscy		X		
Walerian Łukasiński	X			
Adam Mickiewicz	X			
Tomasz Zan	X			
Joachim Lelewel	X			
Mikołaj I	X			
Piotr Wysocki	X			
Maurycy Mochnacki		X		
Józef Chłopicki	X			
Adam Czartoryski	X			
Iwan Dybicz		X		
Iwan Paskiewicz		X		
Jan Skrzynecki	X			
Ignacy Prądzyński	X			
Józef Dwernicki		X		
Jan Krukowiecki	X			
Emilia Plater		X		
Józef Bem		X		
Józef Sowiński		X		
Karol Marcinkowski	X			
Tadeusz Krępowiecki	X			
Stanisław Worcell		X		
Szymon Konarski	X			
Edward Dembowski	X			
Piotr Ściegienny	X			
Karol Libelt			X	
Ludwik Mierosławski		X		
Jakub Szela	X			
Jan Tyssowski	X			
Józef Lompa	X			
Aleksander Wielopolski	X			
Aleksander II	X			
Marian Langiewicz	X			

Romuald Traugutt	X			
Józef Hauke – Bosak	X			
Inne				
Rozumieć pojęcia				
- Kongresówka	X			
- Dekret grudniowy		X		
- Regulacja w Prusach		X		
- Pruska droga do kapitalizmu		X		
- Opozycja legalna	X			
- Noc listopadowa	X			
- Manewr Paskiewicza	X			
- Statut organiczny		X		
- Praca organiczna	X			
- Emisariusz	X			
- Hotel Lambert	X			
- Socjalizm utopijny	X			
- Rabacja	X			
- Wiosna ludów	X			
- Odwilż posewastopolska		X		
- Biali	X			
- Czerwoni	X			
- Branka	X			
- Nazwy ugrupowań w kraju i na emigracji	X			
- Inne				
Rozumieć istotę wydarzeń i problemów				
- Jaki był ustrój KP?	X			
- Dlaczego w KP powstała opozycja i tajne związki?	X			
- Jaka była sytuacja gospodarcza KP w latach 1815 – 1830?		X		
- Jakie zmiany nastąpiły w rolnictwie zaboru pruskiego?		X		
- Jakie były przyczyny wybuchu powstania listopadowego?	X			
- Jaki był przebieg działań wojennych?	X			
- Jaki był stosunek poszczególnych ugrupowań politycznych do powstania?		X		
- Jakie były przyczyny klęski powstania?	X			
- Jakie były konsekwencje upadku powstania?	X			
- Dlaczego emigrację po powstaniu listopadowym nazwano wielką?	X			
- W jaki sposób i gdzie działały główne obozy polityczne na emigracji?		X		
- Jakie były programy polityczne obozów emigracyjnych?	X			
- Jaki był wpływ ugrupowań emigracyjnych na życie kraju?	X			
- Dlaczego w zaborze pruskim dominowała praca organiczna?		X		
- Co zadecydowało o upadku powstania 1846 roku?	X			
- Jakie były skutki tego powstania?	X			
- Jaki był stan przygotowań do wywołania powstań w okresie Wiosny Ludów na ziemiach polskich?		X		
- Czy spiskowcy potrafili wykorzystać ówczesną sytuację w państwach zaborczych?		X		
- Jakie znaczenie miały wydarzenia Wiosny Ludów dla sytuacji Polaków w zaborze austriackim i pruskim?	X			
- Jaki był przebieg i skutki wojny krymskiej dla sytuacji wewnątrz Rosji?		X		
- Co stanowiło podstawę nadziei na zelżenie antypolskiego kursu caratu?		X		
- Jakie obozy polityczne ukształtowały się w KP przed powstaniem styczniowym?	X			
- Jakie były różnice programowe między obozem Białych i Czerwonych?	X			

- Które z form walki wpłynęły na wybuch powstania i dlaczego?	X			
- Co zawierał Manifest Rządu Narodowego?	X			
- Jaki był charakter i rejony działań powstańczych?	X			
- Jak zorganizowane było polskie państwo podziemne?	X			
- Jakie były zasady ukazu carskiego o uwłaszczeniu?		X		
- Dlaczego powstanie styczniowe upadło?	X			
- Inne				

Uczeń na ocenę bardzo dobrą i dobrą musi wykazać się umiejętnościami /mapa, stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych i nietypowych/.

X. RUCHY NARODOWE I PRZEOBRAŻENIA PAŃSTW EUROPEJSKICH W XIX I NA POCZĄTKU XX WIEKU.

Zapamiętać daty i związane z nimi wydarzenia	K	P	R	D
1848 – rewolucja lutowa i czerwcowa we Francji	X			
1848 - II Republika	X			
1852 – II Cesarstwo	X			
1848 – 49 – Wiosna Ludów w Austrii, Prusach, Włoszech	X			
1859 – Solferino		X		
1860 – 61 – zjednoczenie Włoch	X			
1863 – wojna Prus i Austrii z Danią		X		
1866 – Sadowa	X			
1867 – powstanie Austro – Węgier	X			
1870 – wojna francusko – pruska; Sedan; III Republika we Francji	X			
1871 – zjednoczenie Niemiec, powstanie II Rzeszy	X			
1861 – 65 – wojna secesyjna w Stanach Zjednoczonych	X			
1896 – Adua – klęska Włochów w Etiopii		X		
1898 – konflikt angielsko – francuski – Faszoda		X		
1879 – 1881 - I wojna burska		X		
1899 – 1902 - II wojna burska		X		
1910 – Związek Południowej Afryki	X			
1857 – 58 – powstanie sipajów w Indiach		X		
1851 – 64 – powstanie Tajpingów w Chinach		X		
1899 – powstanie „bokserów” w Chinach		X		
1911 – proklamowanie republiki w Chinach	X			
1894 – 95 – wojna japońsko – chińska		X		
1904 – 05 – wojna rosyjsko – japońska	X			
1864 – powstanie I Międzynarodówki	X			
1871 – Komuna Paryska	X			
1889 – powstanie II Międzynarodówki	X			
inne				
Zapamiętać postacie				
Ludwik Bonaparte – Napoleon III	X			
Franciszek Józef	X			
Fryderyk Wilhelm IV	X			
Robert Owen	X			
Karol Fourier		X		
Piotr Proudhon		X		
Henryk Saint-Simon		X		

Karol Marks	X			
Fryderyk Engels	X			
Ludwik Kossuth		X		
Kamil Cavour	X			
Józef Garibaldi	X			
Otto von Bismarck	X			
Adolf Thiers		X		
Edward Bernstein		X		
Abraham Lincoln	X			
Robert Lee	X			
Ulisses Grant	X			
Sun Jat Sen		X		
Twórcy wynalazków i osiągnięć naukowych inne		X		
Rozumieć pojęcia				
- Manifest Komunistyczny	X			
- Socjalizm utopijny	X			
- Parlament frankfurcki	X			
- Wyprawa tysiąca		X		
- Związek Północnoniemiecki		X		
- Monarchia dualistyczna		X		
- Depesz emska	X			
- Wersalczycy	X			
- Komuna Paryska	X			
- Międzynarodówka	X			
- Anarchizm	X			
- Rewizjonizm	X			
- Rewolucjonizm	X			
- Reformizm	X			
- Partia polityczna i systemy partyjne	X			
- Monarchia konstytucyjna, parlamentarna, republika	X			
- Koncentracja kapitału	X			
- Monopol – kartel, syndykat, trust, koncern	X			
- Giełda, akcja	X			
- Lobbying		X		
- Abolicjonizm		X		
- Secesja		X		
- Nacjonalizm	X			
- Syjonizm	X			
- Chadecja	X			
- Okres Meidzi			X	
- Dominium		X		
- Protektorat		X		
- Inne				
Rozumieć istotę wydarzeń i problemów				
- Co spowodowało wydarzenia 1848 roku we Francji?	X			
- Jakie przyczyny doprowadziły do upadku republiki?		X		
- Na jakich zasadach ustrojowych oparte były rządy Napoleona III?		X		
- Jakie były kierunki polityki zagranicznej cesarza?		X		

- Jakie były główne cele ruchów rewolucyjnych w okresie Wiosny Ludów w Europie?	X			
- Jakie cele narodowe wpływały na przebieg wydarzeń w Europie?	X			
- Jakie siły społeczne starły się w czasie walki politycznej i zbrojnej w Europie?	X			
- W jakich krajach wydarzenia 1848 roku przybrały największe natężenie i dlaczego?	X			
- Jakie znaczenie miały wydarzenia Wiosny Ludów?	X			
- Jakie procesy przyspieszały zjednoczenie Niemiec i Włoch?	X			
- Na czym polegała rola Bismarcka w procesie jednoczenia Niemiec?	X			
- Jakie były główne etapy tworzenia zjednoczonych Niemiec i Włoch?	X			
- Jakie były skutki zjednoczenia Niemiec dla Habsburgów?		X		
- Na czym polegało pojęcie demokracji w drugiej połowie XIX wieku?	X			
- Jakie były główne zasady demokratycznych rządów?	X			
- Które zasady demokracji wprowadzono najwcześniej? Gdzie?	X			
- Jaką rolę odgrywały partie i systemy partyjne w kształtowaniu się demokracji?		X		
- Jak funkcjonowały pierwsze systemy demokratyczne?		X		
- Co zadecydowało o procesie koncentracji kapitału?		X		
- Jakie formy gospodarki monopolistycznej rozwinęły się u progu XIX wieku?		X		
- W jakim stopniu industrializacja wpłynęła na ówczesne konflikty polityczne i społeczne?		X		
- Jak można scharakteryzować konsekwencje społeczne i gospodarcze procesu monopolizacji?		X		
- Jaki wpływ wywarła nauka na inne dziedziny życia społecznego?	X			
- Dlaczego możemy powiedzieć, że rozwój nauki i techniki u schyłku XIX wieku ukształtował naszą współczesność?	X			
- Jakie dziedziny techniki rozwinęły się na przełomie wieków?	X			
- Co wpłynęło na rewolucyjne przemiany w dziedzinie sztuki?		X		
- Jakie kierunki ukształtowały się w sztuce przełomu XIX/XX wieku?	X			
- Jak nauka i kultura wpłynęły na życie społeczne?				
- Co przyczyniło się do różnic między Północą i Południem Stanów Zjednoczonych?	X			
- Jaki był stosunek społeczeństwa amerykańskiego do problemu niewolnictwa?	X			
- Co było bezpośrednią przyczyną wojny secesyjnej?	X			
- Jaki był przebieg wojny domowej w Stanach Zjednoczonych?	X			
- Jakie skutki dla państwa miał konflikt między Północą i Południem?	X			
- Co decydowało o aktywności kolonialnej państw europejskich?		X		
- Co to były imperia kolonialne?		X		
- Jak dokonał się podział ówczesnego świata?		X		
- Jakie były skutki podbojów kolonialnych dla sytuacji politycznej Europy?		X		
- Jakie przyczyny doprowadziły do narodzin ideologii socjalistycznej?		X		
- Co stało się przyczyną rozbicia ruchu robotniczego?		X		
- Kogo możemy zaliczyć do twórców i działaczy socjalizmu europejskiego?	X			
- Czym była spowodowana popularność ideologii narodowych w Europie XIX wieku?	X			
- Czy syjonizm można nazwać żydowskim nacjonalizmem i dlaczego?		X		
- inne				

Uczeń na ocenę bardzo dobrą i dobrą musi wykazać się umiejętnościami /mapa, stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych i nietypowych/.

XI. ZIEMIE POLSKIE W DRUGIEJ POŁOWIE XIX I NA POCZĄTKU XX WIEKU

Zapamiętać daty i związane z nimi wydarzenia	K	P	R	D
1871 – Kulturkampf	X			
1885 – rugi pruskie	X			
1886 – Komisja Kolonizacyjna	X			

1894 – HAKATA	X			
1901 – strajk we Wrześni	X			
1866 – 1873 – kształtowanie się instytucji autonomicznych w Galicji	X			
1865 – 1874 – likwidacja odrębności KP		X		
1882 – Wielki Proletariat	X			
1893 – PPS	X			
1893 – SDKP /od 1900 SDKPiL/	X			
1895 - Stronnictwo Ludowe	X			
1887 – Liga Polska	X			
1893 – Liga Narodowa	X			
1897 – Stronnictwo Demokratyczno – Narodowe	X			
1905 – 1907 – rewolucja w KP	X			
1906 – rozłam w PPS		X		
inne				
Zapamiętać postacie				
Teodor Berg		X		
Aleksander Apuchtin		X		
Aleksander Świętochowski		X		
Józef Szafranek	X			
Karol Miarka	X			
Stanisław Stojałowski	X			
Jan Stapiński	X			
Jakub Bojko	X			
Karol Lewakowski		X		
Wincenty Witos	X			
Bolesław Limanowski	X			
Ludwik Waryński	X			
Józef Piłsudski	X			
Julian Marchlewski	X			
Róża Luksemburg	X			
Zygmunt Miłkowski	X			
Roman Dmowski	X			
Lenin	X			
Mikołaj II		X		
inne				
Rozumieć pojęcia				
- Rusyfikacja	X			
- Germanizacja	X			
- Autonomia galicyjska	X			
- Kulturkampf	X			
- Lojalizm	X			
- Stańczycy		X		
- Internacjonalizm	X			
- Pozytywizm warszawski	X			
- Praca u podstaw	X			
- Endecja	X			
- Solidaryzm społeczny		X		
- Bolszewicy	X			
- Duma		X		

- Krwawa niedziela	X			
- Inne				
Rozumieć istotę wydarzeń i problemów				
- Jakie były różnice w rozwoju rolnictwa na ziemiach polskich?		X		
- Co decydowało o szybkości przemian gospodarczych i społecznych w trzech zaborach?		X		
- Dlaczego Polakom w zaborze austriackim udało się uzyskać autonomię?	X			
- Jakie przyczyny zadecydowały o kursie antypolskim w pozostałych zaborach?	X			
- Jakie były nastroje Polaków po upadku powstania styczniowego?	X			
- Dlaczego wybrano różne formy walki z zaborcami?	X			
- Jaką rolę odegrał pozytywizm warszawski w kształtowaniu świadomości narodowej społeczeństwa polskiego?	X			
- Jaki wpływ na rozwój autonomii galicyjskiej mieli krakowscy stańczycy?			X	
- W jaki sposób wykorzystywano autonomię dla sprawy narodowej?		X		
- Jaka była rola kultury w walce o utrzymanie polskości i jacy byli jej główni przedstawiciele?	X			
- Jakie były przyczyny aktywizacji ruchu robotniczego na ziemiach polskich?		X		
- Jakimi drogami docierała do Polaków ideologia socjalistyczna?		X		
- Jakimi programami kierował się ruch robotniczy pod zaborami?		X		
- Jakie organizacje socjalistyczne działały na ziemiach polskich? Kto stał na ich czele?	X			
- Co stanowiło podstawy ruchu nacjonalistycznego?	X			
- Jak ewoluował polski ruch narodowy?		X		
- Gdzie i dlaczego zyskał największe wpływy?		X		
- Jacy byli najwybitniejsi przywódcy polskiego nacjonalizmu?	X			
- Dlaczego ruch ludowy narodził się w Galicji?	X			
- Jakie były początki ruchów społecznych na wsi?		X		
- Co stanowiło podstawy programowe ruchu ludowego?		X		
- Jakie organizacje chłopskie działały na ziemiach polskich pod zaborami?	X			
- Jakie były główne przyczyny osłabienia absolutyzmu w Rosji?		X		
- Dlaczego doszło do wybuchu rewolucji w Rosji?		X		
- Jakie główne sily polityczne działały w państwie carów?		X		
- Co zadecydowało o wybuchu rewolucji na ziemiach polskich?		X		
- Jakie postawy wobec wydarzeń zajęło społeczeństwo polskie?		X		
- Na czym polegało znaczenie rewolucji dla Rosji i Polaków?	X			
- Inne				

Uczeń na ocenę bardzo dobrą i dobrą musi wykazać się umiejętnościami /mapa, stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych i nietypowych/.

XII. PIERWSZA WOJNA ŚWIATOWA.

Zapamiętać daty i związane z nimi wydarzenia	K	P	R	D
1879 i 1882 – powstanie Trójprzymierza	X			
1892-93 – sojusz rosyjsko – francuski	X			
1904 – sojusz angielsko – francuski	X			
1907 – sojusz angielsko – rosyjski – ukształtowanie się Tróporozumienia	X			
1905 i 1911 – kryzysy marokańskie		X		
1912 – 1913 – wojny bałkańskie		X		
1914 – zamach w Sarajewie i wybuch I wojny światowej	X			
1914 – Marna i Tannenberg	X			
1915 – przystąpienie Włoch do wojny, ofensywa państw centralnych na Rosję	X			
1916 – bitwa jutlandzka i Verdun	X			

1917 – rewolucja lutowa i październikowa w Rosji	X			
1917 – przystąpienie USA do wojny	X			
1918 – pokój brzeski radziecko – niemiecki	X			
1918 – ofensywa niemiecka na froncie zachodnim, druga bitwa nad Marną	X			
1918 – klęska państw centralnych	X			
1918 – powstanie Republiki Weimarskiej i rozpad A-W		X		
1919 – konferencja wersalska i podpisanie Traktatu Wersalskiego	X			
1919 – powstanie nowych państw w Europie i powołanie Ligi Narodów	X			
1914 – wymarsz I Kompanii Kadrowej do KP	X			
1915 – powstanie Legionów Polskich u boku A-W	X			
1915 – okupacja KP przez państwa centralne	X			
1916 – Akt 5 listopada	X			
1917 – kryzys przysięgowy	X			
1917 – powołanie Rady Regencyjnej	X			
1918 – bitwa pod Kaniowem		X		
1918 – orędzie prezydenta Wilsona	X			
inne				
Zapamiętać postacie				
Wilhelm II			X	
Arcyksiążę Franciszek Ferdynand	X			
Mikołaj II	X			
Hindenburg i Ludendorff		X		
Ferdynand Foch		X		
Filip Petain		X		
Woodrow Wilson	X			
Grigorij Rasputin			X	
Aleksander Kiereński		X		
Lenin	X			
Feliks Dzierżyński	X			
Georges Clemenceau	X			
Józef Piłsudski	X			
Roman Dmowski	X			
Ignacy Paderewski	X			
Hans von Beseler		X		
Józef Haller	X			
Kakowski, Ostrowski, Lubomirski	X			
inne				
Rozumieć pojęcia				
- Trójprzymierze	X			
- Trójporozumienie	X			
- Ententa	X			
- Państwa centralne	X			
- Plan Schlieffena	X			
- Kocioł bałkański		X		
- Wojna pozycyjna	X			
- Eserowcy			X	
- Kadeci			X	
- Mienszewicy		X		

- Dwuwładza w Rosji	X			
- Rada Komisarzy Ludowych	X			
- Rady Delegatów Robotniczych, Żołnierskich i Chłopskich	X			
- Orientacja trialistyczna	X			
- Akt 5 listopada	X			
- Rada Regencyjna	X			
- Kryzys przysięgowy	X			
- Błękitna Armia	X			
- Demilitaryzacja	X			
- Mandat Ligi Narodów	X			
- Republika Weimarska	X			
- Ład wersalski	X			
- Inne				
Rozumieć istotę wydarzeń i problemów				
- Jaka była geneza I wojny światowej?	X			
- Jakie konflikty polityczne i gospodarcze wpłynęły na ukształtowanie się przeciwstawnych bloków militarnych na przełomie XIX i XX wieku?		X		
- Czym był spowodowany pozycyjny charakter działań militarnych?		X		
- Jakie przyczyny doprowadziły do przegranej państw centralnych?	X			
- Jakie skutki w Europie i na świecie przyniosła I wojna?	X			
- Jaki był wpływ wydarzeń w Rosji na przebieg wojny?	X			
- Jakie było znaczenie rewolucji październikowej dla układu sił w Europie?	X			
- Dlaczego Polacy wiązali nadzieje z wojną?	X			
- Jakie były orientacje polityczne społeczeństwa polskiego przed i w czasie wojny?	X			
- Jaki był stosunek mocarstw do sprawy polskiej w trakcie wojny?	X			
- Inne				

Uczeń na ocenę bardzo dobrą i dobrą musi wykazać się umiejętnościami /mapa, stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych i nietypowych/.

XIII. EUROPA I ŚWIAT W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM.

Zapamiętać daty i związane z nimi wydarzenia	K	P	R	D
1918 – rozpadnięcie Konstytuanty przez bolszewików w Rosji		X		
1918 – zabójstwo rodziny carskiej		X		
1918 – wprowadzenie „komunizmu wojennego” w Rosji		X		
1919 – powstanie Kominternu	X			
1919 – 1922 – walka z kontrrewolucją „białych”	X			
1921 – NEP	X			
1922 – powstanie ZSRR	X			
1922 – układ radziecko - niemiecki w Rapallo	X			
1924 – śmierć Lenina, objęcie władzy przez Stalina		X		
1936 – konstytucja ZSRR		X		

1919 – związki kombatanckie we Włoszech		X		
1921 – Narodowa Partia Faszystowska	X			
1922 – marsz czarnych koszul na Rzym	X			
1926 – Mussolini duce	X			
1929 – układy laterańskie we Włoszech		X		
1919 – powstanie NSDAP	X			
1923 – pucz monachijski	X			
1933 – dojście Hitlera do władzy, powstanie III Rzeszy	X			
1934 – noc długich noży w Niemczech	X			
1935 – ustawy norymberskie	X			
1935 – wprowadzenie obowiązkowej służby wojskowej w Niemczech	X			
1935 – układ morski niemiecko - angielski		X		
1936 – remilitaryzacja Nadrenii	X			
1936 – 37 – Pakt Antykominternowski, powstanie osi Berlin – Tokio – Rzym	X			
1923 – plan Dovesa		X		
1925 – Locarno	X			
1929 – 1933 – wielki kryzys ekonomiczny	X			
1935 – atak Włochów na Etiopię	X			
1936 – 39 – wojna domowa w Hiszpanii	X			
1938 – aneksja Austrii	X			
1938 – konferencja monachijska	X			
1939 – upadek Czechosłowacji	X			
1939 – żądania niemieckie w stosunku do Polski	X			
1939 – pakt Ribbentrop - Mołotow	X			
inne				
Zapamiętać postacie				
Lenin	X			
Stalin	X			
Lew Trocki			X	
Feliks Dzierżyński	X			
Ławr Korniłow		X		
Anton Denikin		X		
Piotr Wrangel		X		
Paweł Judenicz		X		
Michaił Frunze		X		
Maksym Gorki		X		
Włodzimierz Majakowski		X		
Siergiej Eisenstein		X		
Ławrientij Beria	X			
Benito Mussolini	X			
Adolf Hitler	X			
Paul von Hindenburg	X			
F. D. Roosevelt	X			
Joachim Ribbentrop	X			
W. Mołotow	X			
N. Chamberlaine	X			
Józef Beck	X			
Inne				
Rozumieć pojęcia				

- Komintern	X			
- Władza rad	X			
- „Biali”	X			
- Komunizm wojenny		X		
- CZEKA, GPU, NKWD		X		
- Nowa Ekonomiczna Polityka	X			
- Kolektywizacja	X			
- Rozkułaczenie wsi	X			
- Stalinizm	X			
- GUŁAG, łagry	X			
- Czystki	X			
- Kult jednostki	X			
- Pięciolatka		X		
- Faszyzm	X			
- Nazizm	X			
- Nadprodukcja	X			
- Interwencjonizm państwowy	X			
- Plan Dowsesa i Younga		X	X	
- Pakt Brianda – Kelloga		X		
- Appeasement	X			
- Inne				
Rozumieć istotę wydarzeń i problemów				
- W jaki sposób doszło do umocnienia się władzy sowieckiej w Rosji Radzieckiej?		X		
- Jak przebiegał proces kształtowania się ZSRR?		X		
- Na czym polegała polityka partii bolszewickiej w pierwszym okresie istnienia ZSRR?	X			
- Dlaczego doszło do ważnych przemian wewnętrznych w ZSRR i jak one przebiegały?		X		
- Jakie były główne cele polityki zagranicznej ZSRR?		X		
- Na czym polegała istota systemu totalitarnego w ZSRR?	X			
- Dlaczego doszło do powstania państw faszystowskich?	X			
- Jak zmieniał się charakter rządów Mussoliniego i jak przebiegała faszyzacja kraju?	X			
- Jaki był społeczny odbiór faszyzmu we Włoszech i Niemczech?	X			
- Jakim mechanizmom społecznym i politycznym Hitler zawdzięczał swoje sukcesy?	X			
- Jakie były różnice i podobieństwa między faszyzmem włoskim i niemieckim?	X			
- Na czym polegała istota totalitaryzmu faszystowskiego?	X			
- Jaka była polityka wewnętrzna i zagraniczna państw faszystowskich?		X		
- Jaki był układ stosunków politycznych w Europie i na świecie po I wojnie światowej?		X		
- Na czym polegały główne zasady systemu wersalskiego?	X			
- Jaki wpływ na układ sił w Europie miał proces kształtowania się państw faszystowskich?	X			
- Na czym polegała słabość systemu wersalskiego?	X			
- Jakie były przyczyny i skutki zbliżenia niemiecko – radzieckiego w latach 20-tych?		X		
- Jakie czynniki wpłynęły na zmianę pozycji Niemiec i ZSRR w początkach lat 30-tych?		X		
- Jakie były szanse powodzenia inicjatyw pokojowych w okresie międzywojennym?		X		
- Jaki był mechanizm wielkiego kryzysu ekonomicznego?	X			
- Jaka była rola interwencjonizmu państwowego w wychodzeniu z kryzysu?	X			
- Jaką rolę odegrała polityka państw totalitarnych w podważaniu systemu wersalskiego?	X			
- W jaki sposób Niemcy łamały postanowienia traktatu wersalskiego?	X			
- Jaka była alternatywa dla polityki appeasementu?			X	
- Jakie były związki polityki zagranicznej i wewnętrznej państw osi?		X		

- Jakie były okoliczności i konsekwencje paktu Ribbentrop – Mołotow?	X			
- Inne				

Uczeń na ocenę bardzo dobrą i dobrą musi wykazać się umiejętnościami /mapa, stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych i nietypowych/.

